

САВРЕМЕНИ МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ И ГЕОПОЛИТИКА

Љубиша Деспотовић, Вања Глишин. 2021.
Савремени међународни односи и геополитика.
Сремски Карловци: Каирос, 415. стр.

Изучавање релативно младих научних дисциплина у корпусу политичких наука представља велики изазов истраживачима. Недостатак научно утемељеног сазнања, са једне стране, може охрабрити ауторе на нова научна достигнућа, али исто тако им може поставити значајна ограничења, која демотивишу нове истраживачке напоре. Управо ту другу и тежу страну медаље карактерише одсуство заокруженог фонда знања, на чијим увидима аутори треба да постављају темеље грандиозних академских учинака. Свесни истраживачког кошмара у који се могу упустити, аутори књиге „Савремени међународни односи и геополитика“, успевају да превазиђу поменути теоријски и методолошки јаз. Дело Љубише Деспотовића и Вање Глишина почива на принципу академске скромности, која судећи по садржини књиге, превазилази праг дескриптивне амбиције и одише изузетно великим оригиналним научним доприносом у области политичких наука и међународних односа.

У уводном делу, аутори детаљно образлажу зашто су се определили за синтагму СМО (савремени међународни односи), наводећи да она у себи обједињује више битних димензија онога што истражује и дефинише. Садржај књиге је конципиран у два дела, при чему се први део односи на хронолошко проучавање савремених међународних односа. Пратећи настанак СМО као научне дисциплине, аутори чине кратак осврт на историјски развој међународних односа. Иако је том приликом наглашено да истраживање има одлике научне дескрипције, налази до којих аутори долазе могу имати експликативну димензију. Уз примерено навођење релевантних извора, књига обилује низом објашњења о томе како и зашто је дошло до краја европске надмоћи. Крах европске супериорности се приписује цивилизацијској обести европских народа, чија визија светског поретка је почивала на империјализму, као и агре-

сивном мисионарењу, изразито присутном на црном континенту. Синтезом геополитичких чинилаца, аутори успевају да пронађу алтернативан приступ европоцентричном изучавању међународних односа. Оригиналноста дела произилази из еклектичног приступа проучавању међународних односа, будући да оно не почива искључиво на претпоставкама устаљених теоријских парадигми, попут реализма, либерализма и других сродних концепата. Аутори не пропуштају да истакну важност доктрина које су обележиле одређене етапе међународних односа, те се тако међу њима наводе доктрина о ограниченом суверенитету, доктрина домина, доктрина стожерних држава, доктрина одметничких држава и сл. Аутори у овом поглављу након краћег политиколошког увода дају чак и властито одређење праксе завере, која се може сврстати у категорију доктрина и то у облику конспирологије и криптополитике. Епитет „завереничке“ праксе се огледа у начину спровођења, која се одвија кроз институционални оквир правног и политичког система државе, чак и када је целокупна активност планирања и доношења одлука била изван или мимо њега (стр.79). На основу претходно описаних поглавља извршена је типологија држава на суперсиле, велике и регионалне силе. Надаље се утврђује класификација моћи, са освртом на њену дисперзију и транзицију на недржавне актере у глобализацијским процесима. У том контексту аутори наглашавају меку моћ као паметну моћ, настојећи да осветле тамне коридоре моћи, агенте од утицаја и аспекте подривачких делатности. Стога, незаобилазан део стратегије и тактике употребе паметне моћи јесу мрежно друштво, мрежно ратовање и сајбер простор, о чему аутори посебно пишу.

Други део књиге помаже читаоцима да сагледају теоријски потенцијал геополитичке мисли у проучавању савремених међународних односа. Наведено је од посебног значаја, будући да је геополитика кључ за разумевање међународних односа. Напуштање, па чак и оспоравање европоцентричних аргумената у проучавању савремених међународних односа, провејава диљем целог садржаја, па тако и у другом делу аутори остају доследни алтернативним приступима. Истраживачко поље геополитике бива заокружено применом теоријских геополитичких учења на конкретне студије случаја, које се огледају у комплексности америчко-иранских односа, узроцима и епилогу сиријског конфликта, као и процесу балканизације који започиње са извођењем оружане агресије на СР Југославију. Аутори посебно поглавље посвећују геополитичком положају Србије и српских земаља, анализирајући актуелне догађаје и прогнозирајући потенцијалне исходе активних процеса. Књига „Савремени међународни односи и геополитика“ испуњава све теоријске и методолошке стандарде за квалификацију једног научног дела, али исто тако поставља и нове стандарде српској академској заједници. У том контексту треба нагласити да је реч о првој научној монографији која обједињује савремене међународне односе и геополитику, као две неодвојиве научне области. Уџбенички писан рукопис Љубише Деспотовића и Вање Глишина, уједно представља питко штиво за читаоце ширег аудиторијума, тиме подсећајући све друге чланове академске професије на важност друштвених циљева и вишег националног доприноса.

CONTEMPORARY INTERNATIONAL RELATIONS AND GEOPOLITICS

**Book review: Ljubiša Despotović, Vanja Glišin. 2021.
Contemporary International Relations and Geopolitics.
Sremski Karlovci: Kairos, pp. 415.**

The study of relatively young scientific disciplines in the corpus of political sciences presents a great challenge to researchers. The lack of scientifically based knowledge on the one hand can encourage authors to make new scientific achievements, but it can also place significant limitations on their work, which negatively affects on new research efforts. The other and more difficult side of the coin that is characterized by the absence of a complete “body of knowledge”, based on the insights of which the authors should build the foundations of grandiose academic performance. Aware of the so called “research nightmare” they may engage in, the authors of the book "Contemporary International Relations and Geopolitics" manage to overcome the diagnosed theoretical and methodological gap. This remarkable study of Ljubiša Despotović and Vanja Glišin is based on the principle of academic modesty, which, according to the content of the book, exceeds the threshold of descriptive ambition and offers original scientific contribution in the field of political science and international relations.

In the introductory part, the authors explain in detail why they opted for the phrase SMO (contemporary international relations), stating that it combines several important dimensions of what it explores and defines. The content of the book is conceived in two parts, with the first part referring to the chronological study of contemporary international relations. Following the emergence of CIR as a scientific discipline, the authors make a brief review of the historical development of international relations. Although it was emphasized that the research has the characteristics of a scientific description, the findings of the authors can have an explicative dimension. With appropriate citation of relevant sources, the book abounds in a series of explanations of how and why European supremacy came to an end. The collapse of European superiority is attributed to the civiliza-

tional obesity of European nations, whose vision of the world order was based on imperialism, as well as aggressive missionary work, which was clearly presented on the black continent. By synthesizing geopolitical variables, the authors manage to find an alternative approach to the Eurocentric study of international relations. The originality of the work stems from an eclectic approach to the study of international relations, since it is not based solely on the assumptions of mainstream theoretical paradigms, such as realism, liberalism and other related concepts. The authors do not fail to emphasize the importance of the doctrines that marked certain stages of international relations. Thus, among them are the doctrine of limited sovereignty, the doctrine of dominoes, the doctrine of central states, the doctrine of failed states and etc. The authors in this chapter, after a brief political introduction, even give their own definition of the practice of conspiracy, which can be classified in the category of doctrines in the form of conspiracy and cryptopolitics. The attribute of “conspiracy” practice is reflected in the manner of implementation, which takes place through the institutional framework of the legal and political system of the state, even when the entire activity of planning and decision-making was outside or outside it (79 pages). Based on the previously described chapters, a typology of states into superpowers, big and regional powers was performed. Furthermore, the classification of power is determined, with reference to its dispersion and transition to non-state actors in globalization processes. In this context, the authors emphasize soft power as smart power, seeking to illuminate dark corridors of power, agents of influence, and aspects of subversive activities. Therefore, an unavoidable part of the strategy and tactics of using smart power are network society, network warfare and cyberspace, about which the authors write separately.

The second part of the book helps readers to reveal the theoretical, and also explicative potential of geopolitical thought in the study of contemporary international relations. The abandonment, and even the challenge of Eurocentric arguments in the study of contemporary international relations, permeates the entire content, and so in the second part the authors remain consistent with alternative approaches. The research field of geopolitics is completed by applying theoretical geopolitical theories to specific case studies, which are reflected in the complexity of US-Iranian relations, the causes and epilogue of the Syrian conflict, as well as the Balkanization process that begins with armed aggression against FR Yugoslavia. The authors dedicate a special chapter to the geopolitical position of Serbia and Serbian countries, analyzing current events and forecasting the potential outcomes of active processes. To conclude, the book “*Contemporary International Relations and Geopolitics*” meets all theoretical and methodological standards for the qualification of a scientific work, but also sets new standards for the Serbian academic community. This remarkable study of Ljubiša Despotović and Vanja Glišin is also a receptive for readers of a wider audience, thus reminding all other members of the academic profession on the importance of social goals and higher national contribution.